

Focus

Rahuaktivistid Tutu ja Williams hindasid saadikutega olukorda Darfuris

Kuna olukord Sudaani regioonis Darfuris ei näi paranevat ning üha rohkem inimesi peab oma kodudest lahkuma, kutsusid Euroopa Parlamendi poliitiliste fraktsioonide juhid külla kaks Nobeli auhinna laureaati seda teemat arutama. Lõuna-Aafrika peapiiskop Desmond Tutu võitis Nobeli rahupreemia 1984. aastal võitluse eest apartheidi vastu, Ameerika rahuaktivist Jody Williams sai Nobeli rahupreemia 1997. aastal võitluse eest maamiinide vastu.

Kui Williams juhtis hiljuti ÜRO delegatsiooni Darfuri ja kirjutas selle kohta põhjaliku raporti, siis Tutu kutsus hiljuti ÜROd üles kehtestama Darfuri suhtes sanktsioone. Lugege meie põhjalikku lugu Darfuri-teemalisest arutelust parlamendis, intervjuusid Tutu ja Williamsiga. Klõpsake allolevatele viitadele.

Peapiiskop Tutu ja rahuaktivist Williams arutasid olukorda Darfuris

Lõuna-Aafrika peapiiskop Desmond Tutu, kes võitis 1984. aastal Nobeli rahupreemia oma võitluse eest apartheidi vastu ning sama auhinna saanud Ameerika maamiinide vastu võitleja Jody Williams seletasid teisipäeval saadikutele oma vaateid olukorra kohta Darfuris. Williams juhtis hiljutist ÜRO delegatsiooni Darfuri, Tutu kutsus hiljuti ÜROd kehtestama Darfuri suhtes sanktsioone.

Tutu: jubedaim olukord maailmas

Lõuna-Aafrika peapiiskop Desmond Tutu nimetas Darfuris toimuvat üheks kõige jubedamaks olukorraks maailmas, kus rikutakse inimõigusi, vägistatakse naisi, hävitatakse kodusid ja teravilja, mille tõttu inimesed peavad põgenema.

Tutu oli veendunud, et mässajate grupid peavad koostööd hakkama tegema, sest nii saavad nad kaitsta paremini oma huve. Tutu meelest peaks EL paluma Hartumilt ÜRO rahuvägede takistamatut sissepääsu regiooni, valitsuse toetatava relvagrupi Janjaweedi desarmeerimist ning takistamatut ligipääsu humanitaarabile. "Palun tegutsege ja andke lootust, kuid mitte ainult oma sõnades," ütles Tutu.

Williams: vaja on ühendatud rahualgatust

Jody Williams hoiatas oma sõnavõtus Hartumit mitte uskuma. "Mitu korda on nad valetanud?" küsis ta ja meenutas, et talle ei antud lubatud Sudaani viisat 20-l korral. Samuti meenutas Williams, et rahvusvaheline üldsus lubas pärast Rwanda genotsiidi, et sellist asja ei juhtu enam iial, kuid Darfuri pole suudetud kaitsta. Inimesed laagrites paluvad kaitset ja turvalisust, kuid nad ei saa seda.

Williams soovitas ELil toetada ühendatud ja koordineeritud rahualgatust, kus EL teeks ise samme, ilma et ootaks järele USAd. Samuti palus ta tagada mitmesugust abi, samuti toetust Aafrika Liidu rahuvalvajatele. Williams soovitas Sudaani poliitiliselt ja majanduslikult isoleerida ning aidata kaasa läbirääkimistele Sudaanist väljaspool. "Kui te tõsiselt hoolite sellest olukorrast, kuid ei tee midagi, siis palun hoidke oma emotsioonid endale - minge, võtke üks õlu ja vaadake jalgpalli."

Poliitiliste fraktsioonide reaktsioonid

Parlamendi suurima, Rahvapartei liige Jürgen Schröder ütles, et peagi saadab Euroopa Parlament oma delegatsiooni Darfuri ning ütles, et Hiina suhtes peab väljendama kriitikat.

Sotsiaaldemokraatide liige Glenys Kinnock kutsus üles paremini koordineeritud rahvusvahelisele lähenemisele ning nõustus sanktsioonidega.

"Kui sa oled passiivne, siis oled sa rõhujatega," ütles liberaalide juht Graham Watson, kelle meelest peaks Euroopa tegema Marshalli plaani Aafrika jaoks ning alustama Darfurist.

Peapiiskop Desmond Tutu: Aafrika väljakutsetel pole lõppu

Desmond Mpilo Tutu on Lõuna-Aafrika peapiiskop ning rahuaktivist, kes sai 1984. aastal Nobeli rahupreemia ja maailmatuntuks kui apartheidi vastu võitleja. 76aastane anglikaani kiriku peapiiskop külastas Euroopa Parlamenti, et arutada saadikutega olukorda Darfuris, mis tema meelest on "üks kõige jubedamatest olukordadest maailmas".

Miks otsustasite vastu võtta kutse tulla Euroopa Parlamenti. Kuidas saab see sündmus aidata Darfuri inimesi?

Olukord Darfuris on üks kõige jubedamatest olukordadest maailmas. EP on väga eriline institutsioon maailmas. Kui ta soovib pöörata tähelepanu ühele hirmuäratavast sündmusest maailmas, võib ta seda teha. Mul on hea meel osaleda olukorra parandamises.

Arvatakse, et alates Darfuri konflikti puhkemisest on surnud rohkem kui 200 000 inimest ning 2,5 miljonit inimest on ümber asunud. EL aitab regiooni humanitaarabiga ning toetusega Aafrika Liidule. Mida muud saaks EL ära teha?

Loomulikult vajame me märkimisväärset abi Aafrika Liidu rahujõududele, kes ei suuda olla tõhusad. Jõud ei ole piisavalt suured ja sellepärast on vajalik, et ÜRO suurendaks neid märgatavalt.

Seetõttu loodame, et EL suurendaks oma abi jõududele, et viimane muutuks tõhusaks, tehes oma kõige tähtsamat tööd - tsiviilisikute, relvastamata rahva nagu naiste, laste ja vanade inimeste, nagu mina, kaitsel.

Te saite Nobeli rahupreemia 1984. aastal apartheidi vastase võitluse ja rahuvõitluse eest. Nüüd, kui apartheidi poliitika on läbi, mis on Aafrika peamised väljakutsed?

Euroopa on piisavalt jõukas ja rahumeelne, samas välja tulemas väga keerulisest ajaloost nagu holokaust, diktatuurid Hispaanias, Portugalis, Kreekas ja väga hiljuti etnilised puhastamised. Samuti on väga keeruline olukord Põhja-lirimaal.

Usume, et samamoodi nagu Euroopa on tuhest tõusnud, tõuseb ka Aafrika, nende keeruliste probleemide juures, mis meil on. Üks kõige tõsisemaid on AIDS/HIV, samamoodi nagu kliimamuutus muudab malaaria paljude aafriklaste jaoks eluohtlikuks ja see mõjutab veepuhtust, põudasid ning et inimesed ei suuda toota piisavalt toitu. Need teemad teevad pikas perspektiivis kontinendi ebastabiilseks. Kui me suudame neid probleeme näha, suudame ka neile vastu hakata, samamoodi nagu apartheidile.

Jody Williams soovib Darfurile rahvusvahelise üldsuse survet

1997. aastal sai ameeriklane Jody Williams kümnenda naisena Nobeli rahupreemia. Seitse aastat oli Williams üks neist, kes võitles maamiinide keelustamise nimel, mis ka saavutati. Nüüd soovib Williams teha midagi Darfuri heaks, vedades hiljuti ÜRO missiooni Darfuri, andes regiooni kohta välja kriitilise raporti.

Vähem kui seitsme aastaga saavutas pretsedenditu mittetulundusühingute koalitsioon maamiinide keelustamise. Kuidas toimub "rahva võim" Darfuri juhtumi korral?

Arvatavasti mitte samamoodi. Maamiinide leping oli väga eriline - suutsime veenda valitsusi selle üle läbirääkimisi pidama. Darfuri puhul pole kooskõlastatud rahvusvahelist survet Hartumile lõpetamaks viimase riigipöördevastast sõda ja seetõttu teeb viimane, mida tahab. Ilma rahvusvahelise surveta jätkab Hartum valetamist.

Miks see tragöödia haarab maailma tähelepanu vähem kui teised tragöödiad?

Ameerika Ühendriikides saab Darfur palju tähelepanu. Minu arvates ei suuda rahvusvaheline üldsus tagada "vastutust kaitse eest" - kaitsta kodanikke etnilise puhastamise eest sõja- ja inimsusevastaste kuritegude ning genotsiidi puhul. Kui riik ei suuda kaitsta oma inimesi, siis vastutus langeb rahvusvahelisele üldsusele.

Rahvusvahelise üldsuse tegevusetus on üks asi, aga kas te arvate, et välisvõimud jagavad vastutust inimese põhjustatud Darfuri katastroofi koha pealt?

Riigid, kes jätkavad investeeringute tegemist Hartumi, jagavad vastutust. Hiina, Jaapan teevad seda.

Te osalesite Euroopa Parlamendi korraldatud maamiinide infopäeval kaks aastat tagasi ning täna olete te taas siin. Mida saab parlament teha, et tagada inimlikumat maailma?

Kas ma võin sellele ausa vastuse anda? Ma olen tüdinenud eurooplaste halast USA suunal, samas kui võiks moodustada ühise rinde - kui USA palub hüpata, siis nad küsivad, kui kõrgelt. Kui EL soovib tõesti olla vastukaaluks USAle, siis peab ta olema. Ma olen tüdinenud retoorikast, mille taga pole tegusid, seda riikide, indiviidide ja mittetulundusühingute näol.

Rääkides Darfurist kui "populaarsest" teemast, siis mida te arvate kuulsuste veetavatest kampaaniatest? Kas see on hea või halb asi?

Ma arvan, et kuulsustel on õigus olla kaasatud. Nad võivad palju ära teha. Samas ei meeldi mulle, kui kaasatakse harimatuid ja ignorantseid kuulsusi, kelle arvamus on kuulda enne teisi. Maamiinide juhtumi puhul oli teadlik otsus neid mitte kaasata. See võib eksitada avalikkust, kes ei tea midagi igapäevatööd tegevatest tõelistest aktivistidest.